

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Przykłady

**realizacji działań przez
służby nadzorowane przez MSW
oraz Żandarmerię Wojskową (MON)
w obszarze zapobiegania przestępczości
i przeciwdziałania patologiom społecznym**

Spis treści

L.p.	Nazwa rozdziału	Strona
I	Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania	
1.	Komenda Główna Policji	3
2.	Straż Graniczna	3
3.	Żandarmeria Wojskowa (MON)	4
II	Przemoc w rodzinie	
1.	Komenda Główna Policji	5
III	Bezpieczeństwo w szkole	
1.	Komenda Główna Policji	5
2.	Państwowa Straż Pożarna	6
3.	Straż Graniczna	8
4.	Żandarmeria Wojskowa (MON)	9
IV	Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej	
1.	Komenda Główna Policji	9
2.	Straż Graniczna	10
3.	Żandarmeria Wojskowa (MON)	11
V	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	
1.	Komenda Główna Policji	11
2.	Straż Graniczna	13
3.	Żandarmeria Wojskowa	13
VI	Ochrona dziedzictwa narodowego	
1.	Komenda Główna Policji	14
2.	Straż Graniczna	15

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W 2012 roku **ogólna liczba przestępstw stwierdzonych spadła** w stosunku do 2011 r. o **39.751** i wyniosła **1.119.803**. Wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych ogółem wyniósł **96,6 %**, zaś w kategorii przestępstw kryminalnych **98,4 %**. Sytuacja ta jest szczególnie istotna w kontekście zmniejszenia liczby policjantów (podstawowych komórek prewencyjnych) kierowanych bezpośrednio do służby prewencyjnej „na ulicy”. Zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu poczucia bezpieczeństwa jest podstawowym zadaniem Policji. Społeczna akceptacja działań Policji, w znacznej mierze, zależy od skuteczności podejmowanych przedsięwzięć prewencyjnych na rzecz społeczności lokalnych. Służba prewencyjna oprócz szeroko zakrojonych działań na rzecz przeciwdziałania przestępczości, podejmuje również przedsięwzięcia mające na celu zatrzymanie sprawców zaistniałych przestępstw. Ogółem w 2012 r. ustalono **500.539** sprawców przestępstw (w 2011 r. – 521.942), z czego **203.219** zostało zatrzymanych na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa lub w bezpośrednim pościgu przez policjantów służby prewencyjnej.

W obszarze *bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania*, w zakresie dotyczącym służby prewencyjnej zrealizowano m. in. zadania:

- opracowano *Informację o stanie funkcjonowania służby prewencyjnej za 2012 r.*, w której dokonano analizy stanu wykorzystania policjantów, podstawowych komórek służby prewencyjnej w oparciu o liczbę bezwzględną policjantów skierowanych do służby patrolowej i obchodowej wszystkich komórek organizacyjnych (poza OPP i SPPP) danej jednostki Policji;
- realizowano postanowienia *Porozumienia zawartego w dniu 19 października 2011 r. między Komendantem Głównym Policji a Stowarzyszeniem Instruktorów i Trenerów Narciarstwa Polskiego Związku Narciarskiego oraz Polskim Związkiem Narciarskim w sprawie współdziałania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na zorganizowanych terenach narciarskich*;
- monitorowano stan bezpieczeństwa na wodach i obszarach przywodnych, w tym w okresie wakacyjnym. W 2012 roku na terenie kraju utonęło 449 osób, czyli o 53 osoby więcej niż w 2011 roku. Ponadto, w 2012 roku w porównaniu do roku 2011 odnotowano wzrost przypadków tonięcia o 45. W roku 2012 przy 509 takich przypadkach uratowano 116 osób topiących się, natomiast w roku 2011 przy 464 wypadkach uratowano 162 osoby (*TEMIDA*);
- koordynowano i współuczestniczono w XXI Finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
- monitorowano stan etatowy i zatrudnienia w podstawowych komórkach służby prewencyjnej (patrolowo – interwencyjnych, dzielnicowych, wywiadowczych).

STRAŻ GRANICZNA

Prowadzone przez funkcjonariuszy SG działania w zakresie bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscach zamieszkania miały na celu przede wszystkim zapewnienie ładu i porządku poprzez:

- działania prewencyjno - porządkowe,
- wspólne patrole (z innymi służbami) z uwzględnieniem miejsc użyteczności publicznej w tym szkół, przedszkoli, przystanków oraz miejsc stanowiących dziedzictwo narodowe,
- ujawnianie przedmiotów pochodzących z przestępstw,
- kontrole legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP,
- kontrole obrotu towarami bez polskich znaków skarbowych akcyzy,
- ochronę własności intelektualnej.

Straż Graniczna zrealizowała działania zmierzające do zapewnienia bezpiecznego zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, bezpiecznych długich weekendów, świąt, oraz imprez masowych organizowanych przez lokalne samorządy. Były to akcje: „*Bezpieczne Ferie 2012*”, „*Bezpieczny weekend*”, „*Bezpieczne wakacje 2012*”, „*Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży*”, „*Bezpieczna droga do szkoły*”, „*Prędkość*”, „*Alkohol i narkotyki*”, „*Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego*” oraz „*Znicz 2012*”.

Celem działań było zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego jak i prowadzenie działalności informacyjno - edukacyjnej. Przeprowadzono prelekcje w placówkach oświatowych, dotyczące bezpiecznego zachowania się podczas wypoczynku oraz zasad bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w środkach transportu.

Działania takie prowadzono m.in. w niżej wymienionych ośrodkach/miejscach:

- Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Opolu;
- Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Pokrzywniej;
- podczas Festynu pod hasłem „Cała Polska czyta dzieciom” oraz Żołnierskiego Festynu X Brygady Logistycznej w Opolu;
- Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu;
- Domu Kultury w Prudniku.

W ramach współpracy z organizatorami letniego wypoczynku dzieci i młodzieży prowadzono zajęcia w formie pogadanek i prelekcji oraz pokazy sprzętu służbowego (pokaz tresury psów służbowych), młodzież zapoznawana była również z pracą funkcjonariuszy SG. Szczególną uwagę zwracano młodzieży na zachowanie zasad bezpieczeństwa w miejscu wypoczynku, informowano o zasadach poruszania się w strefie nadgranicznej oraz zasadach przekraczania granicy wewnętrznej i zewnętrznej Unii Europejskiej (*zwracano uwagę m.in. na pilnowanie swoich bagaży w czasie podróży oraz zasad zachowania w przypadku zgubienia się*). Funkcjonariusze SG, przy współpracy z organizacjami oświatowymi i innymi służbami mundurowymi (Policja i Straż Miejska) brali udział w zabezpieczaniu plenerowych imprez kulturalnych (lokalnych festynów, koncertów, festiwali, dożynek, zawodów sportowych), kontrolowano place zabaw dla dzieci, tereny przyszkolne, boiska szkolne i osiedlowe, parkingi i stacje benzynowe itp. Prowadzono działania profilaktyczne w zakresie m.in. bezpieczeństwa nad wodą.

ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Czynności prewencyjne Żandarmerii Wojskowej w 2012 roku realizowane były wspólnie z funkcjonariuszami: Policji, Straży Miejskiej, Straży Ochrony Kolei oraz Straży Granicznej. Poprzedzone były cyklicznymi spotkaniami z w/w służbami, podczas których określano na bieżąco najbardziej zagrożone miejsca oraz rejony, które następnie monitorowano poprzez wspólną służbę patrolową. Żandarmeria Wojskowa w minionym roku uczestniczyła m.in. we wspólnych przedsięwzięciach prewencyjnych pod kryptonimami:

- „BEZPIECZNA WIOSNA 2012”,
- „PRZEDŁUŻONY MAJOWY WEEKEND 2012”,
- „ZNICZ 2012”,
- „BEZPIECZNE ŚWIĘTA”,
- „BEZPIECZNE WAKACJE”,
- „BEZPIECZNE FERIE”,
- „MIASTO 2011”,
- „NOWY ROK”,
- „TRZEŻWOŚĆ”.

Ponadto jednostki Żandarmerii Wojskowej, brały czynny udział w zabezpieczeniu prewencyjnym imprez masowych oraz pikników rodzinnych na terenach miast i gmin. Ogółem, jednostki terenowe Żandarmerii Wojskowej, wystawiły w miejscach publicznych – 15 701 patroli, w tym m.in. z:

- Policją -13 768;
- ze Strażą Miejską – 257;
- Strażą Ochrony Kolei – 214;
- Strażą Graniczną – 1 462;

W trakcie działań patrolowych ujawniono:

- 2 418 sprawców wykroczeń,
- 39 sprawców przestępstw.

Zakres działalności profilaktycznej obejmował również działania kontrolne, które miały na celu sprawdzanie pomieszczeń wojskowych oraz zbadanie żołnierzy pod kątem zawartości narkotyków w organizmie. W ramach działań inspekcyjnych przeprowadzono 4 745 badań na zawartość narkotyków w organizmie, ponadto wykorzystywano detektory typu Vapor Tracer do wykrywania nawet śladowej ilości narkotyków.

II. Przemoc w rodzinie

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W 2012 roku policjanci wypełnili 51 292 formularze „Niebieska Karta – A”, z czego 44 146 były to formularze wszczynające procedurę. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” była o **27,6%** mniejsza w stosunku do wypełnionych „Niebieskich Kart” w 2011 roku (70 867). Liczba formularzy „Niebieska Karta – A”, wypełnionych w miastach w 2012 roku wynosiła 29 018 (2011 rok – 40 273), **spadek o 27,9%**, natomiast na terenach wiejskich – 22 274 (2011 rok – 30 594), **spadek o 27,2%**. Sporządzone formularze „Niebieska Karta – A” w miastach stanowiły **56,6%**, a na terenach wiejskich **43,4%** ogólnej liczby sporządzonych formularzy na terenie całego kraju.

Natomiast w okresie od 1 sierpnia 2011 do 28 lutego 2012 roku Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” programu sektorowego Leonardo da Vinci realizowało projekt pn. „*Zintegrowany system monitorowania przypadków przemocy w rodzinie – narzędzie w procesie kształcenia policjantów*”. Partnerem przedsięwzięcia, a zarazem instytucją przyjmującą było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Królestwa Hiszpanii. Głównym założeniem projektu stanowiło zdobycie przez 10 uczestników projektu, z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji: w Szczecinie, Lublinie, Komendy Miejskiej Policji w Świętochłowicach, Sosnowcu, Wrocławiu oraz Tarnowie, a także Komisariatu Policji Poznań-Jeżyce, specjalistycznej wiedzy na temat hiszpańskiego systemu monitorowania przypadków przemocy w rodzinie, a także przeszkolenie ich w zakresie zasad funkcjonowania oraz wymagań technicznych poznawanego narzędzia.

Kontynuację przedsięwzięcia stanowiło przygotowanie przez Biuro Prewencji KGP kolejnego projektu pt. „*Standaryzowane narzędzia szacowania ryzyka przemocy w rodzinie – wzmacnianie kompetencji europejskich policjantów*” i otrzymanie w 2012 roku dofinansowania na jego realizację. Głównym założeniem projektu jest poznanie oraz upowszechnienie matematycznych, a także innych narzędzi służących szacowaniu ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie wykorzystywanych przez policję wybranych krajów członkowskich UE (partnerzy projektu: Austria, Bułgaria, Cypr, Szwecja, Portugalia, Wielka Brytania). Z perspektywy polskiej Policji jest to niezwykle istotne zagadnienie, bowiem w działaniach podejmowanych wobec tego rodzaju przemocy nie wykorzystuje się żadnych standaryzowanych narzędzi służących określaniu poziomu zagrożenia ponownego wystąpienia aktu przemocy w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Ponadto:

- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe z zakresu dotyczącego przemocy w rodzinie oraz współdziałało z podmiotami pozapolicyjnymi, a także wspierano jednostki organizacyjne Policji w podejmowanych inicjatywach i realizowanych działaniach na rzecz ograniczenia tego zjawiska;
- inicjowano, opracowywano i współrealizowano kampanie informacyjno-edukacyjne, inicjatywy profilaktyczne, angażujące podmioty pozapolicyjne, w tym m.in. konkursy „**Policjant, który mi pomógł**” oraz „**Biała wstążka**”.

III. Bezpieczeństwo w szkole

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Z danych statystycznych wynika, że w **2012 roku** na terenie placówek oświatowych i wychowawczych stwierdzono ogółem **28 267** przestępstw, tj. o **3 329** mniej niż w roku **2011 (31 596)**, w tym na terenie:

- ✓ szkół podstawowych i gimnazjów 24 794 (28 019);
- ✓ szkół średnich i zawodowych 2 004 (2 043);
- ✓ internatów i burs szkolnych 1 469 (1 534).

Na terenie ww. placówek stwierdzono m.in. przestępstwa:

- ✓ rozbój, kradzież rozbójnicza lub wymuszenie rozbójnicze - 7 448 (8 216);
- ✓ kradzież cudzej rzeczy – 3 737 (3 672);
- ✓ przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu – 2 519 (2 516);
- ✓ spowodowanie uszczerbku na zdrowiu – 2 089 (2 846);
- ✓ bójka lub pobicie – 1 675 (1 742);
- ✓ naruszenie przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 1 224 (1 025);
- ✓ kradzież z włamaniem – 858 (957);

- ✓ zgwałcenie lub inna czynność seksualna - 102 (23).

Należy pamiętać, że sprawcami przestępstw w obiektach szkolnych byli **nie tylko nieletni**, ale także **dorośli**.

W celu ograniczenia przestępczości i przeciwdziałania demoralizacji policjanci przeprowadzili **101 797** (91 837)¹ spotkań z młodzieżą oraz **53 850** (50 670) z pedagogami.

W minionym roku Komenda Główna Policji realizowała, bądź inicjowała w omawianym obszarze, m.in. niżej wymienione przedsięwzięcia:

- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe dotyczące stanu zagrożenia przestępczością nieletnich oraz zadań realizowanych w tym zakresie przez jednostki organizacyjne Policji;
- prowadzono analizy i przygotowano okresowe informacje dotyczące przestępczości na terenie placówek oświatowych i wychowawczych;
- inicjowano, monitorowano i wspierano działania podejmowane w ramach profilaktycznych programów przeciwdziałania alkoholizmowi o zasięgu regionalnym i lokalnym, inicjowanych oraz współrealizowanych przez jednostki Policji;
- kontynuowano realizację ogólnokrajowych kampanii profilaktycznych „Pozory mylą, dowód nie” oraz ”Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- uczestniczono w konferencjach, szkoleniach, sympozjach, komisjach sejmowych, dotyczących kwestii bezpieczeństwa, ograniczania patologii i przestępczości nieletnich;
- współdziałano na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich: z instytucjami i organizacjami pozapolicyjnymi, w tym m.in. z: Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, kuratoriami oświaty, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komitetem Praw Dziecka, Rzecznikiem Praw Dziecka, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, itp.;
- promowano działania profilaktyczne w omawianym obszarze zarówno w mediach o zasięgu ogólnokrajowym, jak i lokalnym oraz na łamach tematycznych periodyków oraz w branżowym magazynie „Policja 997”;

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Formacja w 2012 roku kontynuowała program edukacyjny **„Bezpieczne Życie”**. Jest on jedną z form edukacji społeczeństwa, której celem jest uwrażliwienie dzieci i młodzieży na problemy związane z zasadami prawidłowego i bezpiecznego zachowania w miejscach przebywania w szkole lub w domu, zwłaszcza podczas nieprzewidzianych zagrożeń. Adresatami są uczniowie szkół podstawowych. Upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach, jakie wywołuje pożar oraz substancje niebezpieczne, uczy jak dzieci powinny reagować w sytuacjach zagrożenia i jak unikać niebezpieczeństw.

W ramach realizacji programu w roku szkolnym 2011/2012 odbywały się zajęcia teoretyczne prowadzone przez nauczycieli, spotkania dzieci z przedstawicielami PSP, Policji i innych służb. W ramach zajęć praktycznych dzieci uczestniczyły w wycieczkach do jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP, gdzie oglądały sprzęt ratowniczy. Również w ramach programu przeprowadzane były przeglądy placówek oświatowych pod względem bezpieczeństwa. Ponadto organizowano w różnych formach konkursy dla dzieci z zakresu bezpieczeństwa. Program edukacyjny realizowany jest w oparciu o harmonogram, w którym zaplanowane są przedsięwzięcia na cały rok szkolny i obejmują one kilka bloków tematycznych:

- „Odnaleźć Zgubka”,
- „Bezpieczny dom”,
- „Czujka w każdym domu”,
- „Bezpiecznie z prądem”,
- „Pierwsza pomoc przedlekarska”,
- „Bezpieczne szkoły - kontrola placówek oświatowych pod kątem bezpieczeństwa ppoż.”,
- „Ćwiczenia pokazowe z zakresu ewakuacji”.

W 2012 r. przedstawiciele Biura ds. Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej KG PSP w ramach programu uczestniczyli w instruktażach wdrożenia oraz uroczystościach zakończenia programu

¹ Dane z SESPól., Formularz III/6, dotyczący rozpoznania i profilaktycznej pracy Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz patologii społecznej.

w Koszalinie, Gdyni, Chorzowie, Łęcznej, Wejherowie i Kartuzach. W ceremoniach uroczystego rozpoczęcia i zakończenia programu brali także udział przedstawiciele władz samorządowych, placówek oświatowych, Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Miejskiej i innych organizacji oraz instytucji zaangażowanych w jego realizację. Podczas uroczystości zakończenia dzieci – laureaci konkursów zostały uhonorowane nagrodami oraz otrzymały dyplomy ukończenia programu.

Do realizacji programu „Bezpieczne Życie” zostały przygotowane zestawy edukacyjne dla dzieci i nauczycieli w postaci podręczników oraz zeszytów ćwiczeń, które stanowią pomoc dydaktyczną do prowadzenia zajęć. Otrzymane materiały mają pomóc w uświadamianiu dzieci i ich rodziców o najważniejszych kwestiach związanych z bezpieczeństwem.

Dla uczestników, którzy po raz pierwszy przystąpili do programu na terenie swojej gminy wydawane są materiały dydaktyczne – podręczniki, czujki dymu i czadu oraz sukcesywnie w ramach posiadanych możliwości inne gadżety związane z bezpieczeństwem dzieci, takie jak: kaski, kamizelki i opaski odbłaskowe, gwizdki itp. Z miast objętych po raz pierwszy programem „Bezpieczne Życie” w roku szkolnym 2011/12 zostało wydanych 12.577 kompletów materiałów dla dzieci i 402 komplety pomocy dydaktycznych dla nauczycieli. W roku szkolnym 2012/13 Biuro ds. Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej przekazało komplety podręczników dla dzieci i nauczycieli do niżej wymienionych miejscowości:

I.p.	Miejscowość	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli
1.	Piotrków Trybunalski	1430	
2.	Gdynia	1000	35
3.	Koszalin	1750	103
4.	Łęczna	1500	
5.	Wejherowo	800	
6.	Kartuzy	600	30
7.	Myślenice	60	
8.	Borne Sulinowo	25	3
Razem wydano		7165	171

W roku szkolnym 2011/12 program był realizowany w: Warszawie (Śródmieście, Ursynów, Mokotów, Białołęka), Wejherowie, Kartuzach, Gdyni, Chorzowie, Łęcznej, Myślenicach, Zebrzydowicach oraz Piotrkowie Trybunalskim.

Szczegółowe dane dotyczące liczby przeszkolonych osób przedstawia poniższa tabela:

I.p.	Miejscowość	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli
1.	Warszawa Śródmieście	2754	120
2.	Warszawa Ursynów	3256	85
3.	Warszawa Mokotów	2881	132
4.	Warszawa Białołęka	30	5
5.	Wejherowo	1600	
6.	Kartuzy	1500	
7.	Gdynia	749	
8.	Powiat łęczyński	1680	
9.	Chorzów	946	
10.	Myślenice	60	
11.	Zebrzydowice	150	
12.	Piotrków Trybunalski	2732	79
Razem		18 338	421

W dniach 26-27 kwietnia 2012 r. w Centrum Naukowo-Badawczym Ochrony Przeciwpowodziowej – Państwowym Instytucie Badawczym w Józefowie zostały zorganizowane warsztaty dla trenerów programu edukacyjnego „Bezpieczne Życie”. Uczestniczyło w nich 20 osób, w tym: trenerzy programu edukacyjnego „Bezpieczne Życie”, funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej oraz przedstawiciele instytucji realizujących zadania w obszarze bezpieczeństwa dzieci.

Tematyka zajęć obejmowała:

- Pierwszą pomoc przedmedyczną.
- Zagrożenia internetowe.
- Toksykologię.
- Przestępczość kryminalną wśród dzieci.
- Ucieczki dzieci z domów – motywy.
- Pomoc psychologiczną dzieciom po „przejęciach”.
- Wymianę doświadczeń w zakresie wdrażania programu „Bezpieczne Życie”.

Podstawowym celem warsztatów było utrwalenie wiedzy związanej z zagrożeniami oraz podniesienie kwalifikacji nauczycieli, gdyż podstawowym założeniem programu „Bezpieczne Życie” jest bardzo dobrze wyszkolona kadra dydaktyczna, która w prawidłowy i profesjonalny sposób przekazuje treści programu swoim uczniom. Uczestnicy warsztatów pogłębili swoją wiedzę w zakresie poprawy bezpieczeństwa wśród dzieci oraz w ramach zajęć praktycznych doskonalili umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Udział w szkoleniu został potwierdzony zaświadczeniem wydanym przez Komendę Główną PSP.

Program kontynuowany jest w roku szkolnym 2012/13 w następujących miejscowościach: Gdynia, Chorzów, Wejherowo, powiat łęczyński, Kartuzy, Piotrków Trybunalski, Myślenice, Warszawa Stare Babice. Po raz pierwszy jest realizowany w Koszalinie.

Liczbę dzieci i nauczycieli, którzy biorą udział w programie w roku szkolnym 2012/13 przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Miejscowość	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli
1.	Piotrków Trybunalski	1430	
2.	Gdynia	1000	35
3.	Koszalin	1750	103
4.	Łączna	1500	
5.	Wejherowo	800	
6.	Kartuzy	600	30
7.	Myślenice	60	
8.	Borne Sulinowo	25	3
9.	Chorzów	928	40
Razem		8096	211

Program „Bezpieczne Życie” wciąż cieszy się dużym zainteresowaniem wśród edukatorów. Jest on kontynuowany w wielu miejscowościach, do jego wdrażania przystępują także nowe ośrodki oświatowe. Zapoznanie z programem oraz wymiana doświadczeń w zakresie upowszechniania wiedzy na temat bezpieczeństwa w środowisku szkolnym stanowi istotny element w edukacji. Podejmowane inicjatywy i działania w tym zakresie przyczyniają się do zwiększenia świadomości dzieci i młodzieży oraz nauczycieli i rodziców w zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz zasad bezpiecznego postępowania w sytuacjach zagrożenia.

STRAŻ GRANICZNA

Działania w omawianym obszarze realizowano we współdziałaniu z Policją i Strażą Miejską. Były one ukierunkowane na zwiększenie skuteczności ochrony szkół, poprzez:

- patrole w rejonach i placówkach najbardziej zagrożonych;
- kontrolowanie pod względem bezpieczeństwa szkół i okolic, w szczególności dróg do i ze szkoły;

- edukację w celu poprawy bezpieczeństwa (bezpieczna droga do szkoły – *“Blaskiem chronieni”*, *„Ze Strażą Graniczną bezpiecznie”*), w tym także edukację medyczną ze szczególnym uwzględnieniem pierwszej pomocy;
- upowszechnianie w szkołach programów profilaktycznych ukierunkowanych na wyeliminowanie agresji wśród młodzieży oraz używania przez nią substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki).

Funkcjonariusze SG brali aktywny udział w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą z placówek oświatowych, promując prospołeczne wzorce zachowań i postawy eliminujące. W trakcie spotkań przedstawili zasady przekraczania granicy państwowej oraz poruszania się po strefie Schengen. Organizowano pokazy: sprzętu będącego na wyposażeniu SG, tresury psów służbowych, cieszących się dużym zainteresowaniem wśród dzieci. Funkcjonariusze SG brali udział w organizacji konkursów, których celem była edukacja poprzez zabawę (np. *„Uczę się bezpiecznie żyć”* - Konkurs Bezpieczeństwa dla Dzieci i Młodzieży).

ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Zajęcia profilaktyczne w szkołach prowadzone były głównie w oparciu o następujące autorskie programy profilaktyczne Żandarmerii Wojskowej:

- „Program profilaktyczny z zakresu przeciwdziałania narkomanii na lata 2011 – 2016”,
- „Program profilaktyczny z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2008– 2012”,
- „Program profilaktyczny Żandarmerii Wojskowej z zakresu przeciwdziałania problemom alkoholowym w Siłach Zbrojnych RP na lata 2008 – 2012”.

Zajęcia te odbywały się w ramach spotkań na zaproszenie zainteresowanych placówek oświatowych, jak również podczas różnego rodzaju uroczystości, do których zaliczyć należy m.in.:

- „Dni otwartych koszar”,
- „Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy”,
- „Międzynarodowy Dzień Dziecka”,
- „Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych”,
- „Pożegnanie lata”.

Czynności profilaktyczne realizowane były w formie pogadanek, pokazów multimedialnych, warsztatów. Podczas tego typu działań dystrybuowane były materiały profilaktyczne ŻW z hasłami profilaktyki narkotykowej, alkoholowej i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej prowadzili szereg zajęć profilaktycznych w szkołach, które miały na celu zapoznanie słuchaczy z obowiązującymi przepisami, istniejącymi niebezpieczeństwami w ruchu drogowym, z zakresem odpowiedzialności karnej w związku z nie przestrzeganiem przepisów ruchu. Szczególną uwagę poświęcono zagrożeniom i konsekwencjom prawnym wynikającym z faktu prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu oraz zażywania środków odurzających.

W ramach nowych kierunków profilaktycznych żołnierze ŻW prowadzili zajęcia profilaktyczne w jednostkach wojskowych oraz w szkołach patronackich z zakresu bezpieczeństwa użytkowników sieci. Realizowane zadania w ramach projektu bezpieczeństwa użytkowników sieci stały się wyznacznikiem nowych obszarów profilaktycznych w Siłach Zbrojnych RP.

W minionym roku przeprowadzono 2 211 czynności profilaktycznych w placówkach oświatowych, w tym zajęcia z zakresu:

- bezpieczeństwa w szkole - 349;
- bezpieczeństwa w ruchu drogowym – 1 722;
- bezpieczeństwa użytkowników sieci – 140;.

IV. Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Analiza stanu zagrożenia przestępczością w 2012 roku, w porównaniu do roku 2011 pozwala stwierdzić, iż liczba przestępstw stwierdzonych ogółem w **obszarze miejskiej komunikacji publicznej** kształtowała się następująco:

- 2011 r. – 12.330 – co stanowi 1,06 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (1.159.554),
- 2012 r. – 11.664 – co stanowi 1,04 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (1.119.803).

W 2012 roku w odniesieniu do roku 2011 widoczny jest **spadek liczby przestępstw stwierdzonych ogółem** na terenie kraju (o **39.751**), przy jednoczesnym spadku liczby przestępstw stwierdzonych w badanym obszarze (o **666**). Największy wpływ na stan bezpieczeństwa w obszarze miejskiej komunikacji publicznej mają następujące kategorie przestępstw: kradzież cudzej rzeczy, przestępstwa rozbójnicze, bójka lub pobicie, uszczerbek na zdrowiu. Najliczniejszą grupę przestępstw w obszarze miejskiej komunikacji publicznej stanowią kradzieże cudzej rzeczy. W 2011 r. przestępstwa te stanowiły **68,8 %** ogólnej liczby przestępstw, natomiast w 2012 r. liczba przestępstw kradzieży cudzej rzeczy uległa zmniejszeniu o 276 zdarzeń i stanowiła **70,3 %** wszystkich przestępstw stwierdzonych w badanym obszarze. Jednocześnie stwierdzić należy, iż ta kategoria przestępstw ma największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa osób korzystających z usług miejskiej komunikacji publicznej.

Podjęte w 2012 roku przedsięwzięcia w celu ograniczenia przestępczości w komunikacji publicznej polegały na:

- monitorowaniu stanu bezpieczeństwa w środkach publicznej komunikacji kolejowej w celu stosowania rozwiązań w zakresie organizacji służby adekwatnej do zidentyfikowanych zagrożeń. Komendy wojewódzkie/Stołeczna Policji na podstawie przeprowadzanych analiz stanu bezpieczeństwa mając na celu efektywne wykorzystanie sił i środków, kierowały głównie patrole umundurowane na najbardziej zagrożone linie kolejowe, w tym do pociągów dalekobieżnych i międzynarodowych;
- prowadzeniu działań w formie tzw. patroli rajdujących, w skład których wchodził funkcjonariusze Policji, Straży Ochrony Kolei, Straży Granicznej oraz Żandarmerii Wojskowej. Nasilenie przedmiotowych działań występowało w szczególności w okresie wzmożonego ruchu w czasie letnich i zimowych wyjazdów turystycznych, jak również w czasie weekendów, przejazdów na imprezy masowe, zabezpieczenia przejazdów pociągów międzynarodowych;
- kontynuacji inicjatywy Biura Prewencji KGP związanej z realizowaniem w wyznaczonych terminach wzmożonych działań prewencyjnych Policji i podmiotów zewnętrznych na terenie najbardziej zagrożonych szlaków i węzłów komunikacyjnych;
- udziale Policji w kolejnej edycji ogólnopolskiej kampanii „*Bezpieczny przejazd – Zatrzymaj się i żyj*”, którą patronatem objął Komendant Główny Policji.

Organizacja na terytorium RP w czerwcu 2012 r. Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 wymagała szczególnej troski o zapewnienie bezpieczeństwa w środkach komunikacji miejskiej wszystkim podróżującym, czemu podporządkowane były działania i procedury wdrażane przez Policję i inne służby. W trakcie zaplanowanych rozgrywek piłkarskich na terenie kraju w sezonie 2012/2013 zainicjowano współpracę przewoźników kolejowych z komendami wojewódzkimi/Stołeczną Policją, w ramach istniejących punktów kontaktowych, w szczególności w obszarze bieżącej wymiany informacji o przemieszczających się grupach kibiców środkami publicznego transportu zbiorowego.

STRAŻ GRANICZNA

Funkcjonariusze jednostek organizacyjnych SG prowadzili działania w tym obszarze przede wszystkim w publicznych środkach komunikacji drogowej i kolejowej. Działania realizowane były we współpracy z Policją, Inspekcją Transportu Drogowego oraz Służbą Ochrony Kolei. Pokrywają się w części z realizowanymi w ramach kontroli ruchu drogowego. Duży nacisk położono na kontrolę autokarów przewożących młodzież w okresie ferii zimowych, czy też wakacji letnich oraz zapewnianie w terytorialnym zasięgu przejść granicznych bezpieczeństwa podróżnych, przekraczających granicę państwową autobusami rejsowymi i turystycznymi.

Natomiast w związku z Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej EURO 2012, Straż Graniczna we współpracy ze Służbą Celną, podjęła szereg działań w powyższym zakresie, podnoszących zarówno bezpieczeństwo, jak i komfort przekraczania granicy państwowej przez kibiców. Do najważniejszych działań należy zaliczyć: dokonywanie odprawy granicznej i kontroli celnej ze stroną ukraińską w ruchu osobowym na terytorium RP, wyznaczenie pasów ruchu przeznaczonych dla kibiców EURO 2012.

Straż Graniczna uczestniczyła również w realizacji założeń Centralnego Zespołu do spraw Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. Z inicjatywy Biura Prewencji Komendy Głównej Policji, funkcjonariusze SG uczestniczyli we wzmożonych działaniach prewencyjnych na obszarach kolejowych, ideą

których było zapewnienie bezpieczeństwa osobom wyjeżdżającym i powracającym z wypoczynku, w szczególności w momentach zwiększonego ruchu pasażerskiego (w *święta, przedłużone weekendy, ferie szkolne i wakacje*) na głównych, najbardziej zagrożonych szlakach i węzłach kolejowych.

W ramach prowadzonych wspólnie z funkcjonariuszami Policji i SOK działań prewencyjnych i przywracających porządek na obszarach kolejowych funkcjonariusze Straży Granicznej uczestniczyli w kampaniach społecznych i akcjach promująco-informacyjnych „Bezpiecznie ferie” oraz „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczny przejazd - zatrzymaj się i żyj”, „Ze Strażą Graniczną bezpiecznie!”, „Razem przeciw zagrożeniom”.

ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Główne działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej, Żandarmeria Wojskowa realizowała wspólnie z funkcjonariuszami Policji, Straży Ochrony Kolei oraz Strażą Miejską. Działania prowadzone były w rejonach dworców oraz w środkach transportu PKP. Stałym nadzorem objęto znaczące węzły komunikacyjne oraz następujące trasy:

- Warszawa – Kraków,
- Warszawa – Opole,
- Warszawa – Olsztyn,
- Warszawa – Terespol,
- Bydgoszcz – Włocławek,
- Bydgoszcz – Inowrocław,

Głównym celem działań prewencyjnych było zapewnienie bezpieczeństwa podróżnym, zapobieganie dewastacji i kradzieży mienia. Zwiększone liczby patroli Żandarmerii Wojskowej, Policji, Straży Ochrony Kolei i Straży Miejskiej, kierowane były w rejon obiektów i tras kolejowych PKP głównie podczas wzmożonego ruchu (weekendy). Nadzorem objęto również dworce autobusowe. Żandarmeria Wojskowa w minionym roku, wystawiła w rejonie obiektów oraz w środkach komunikacji PKP i PKS ogółem 3.086 patroli. Systematycznie uczestniczono w spotkaniach zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych w celu oceny zagrożeń i wypracowania wspólnych działań prewencyjnych.

V. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W 2012 roku wydarzyło się 37 046 wypadków drogowych, w porównaniu z 2011 rokiem, w którym zanotowano 40 065 wypadków, liczba ta spadła o 3 019 wypadków (-7,5%). W wyniku wypadków drogowych 3 571 osób poniosło śmierć, w porównaniu z rokiem 2011, w którym śmierć poniosło 4 189 osób nastąpił spadek o 618 osób (-14,8%). W wypadkach ranne zostały 45 792 osoby, w porównaniu do roku 2011 kiedy zanotowano 49 501 osób rannych, liczba ta zmniejszyła się o 3 709 osób (-7,5%). Zdecydowaną większość wypadków spowodowali kierujący pojazdami. Byli oni sprawcami 30 186 wypadków (co stanowi 81,5% ogółu). W wyniku tych zdarzeń śmierć poniosło 2 511 osób, a 39 002 zostały ranne.

Głównymi przyczynami wypadków było:

- ✓ niedostosowanie prędkości do warunków ruchu – 8 550 wypadków,
- ✓ nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu – 7 922 wypadki,
- ✓ nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego (nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych oraz nie ustąpienie pierwszeństwa pieszemu) - 4 380 wypadków.

Z uwagi na problemy związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego należy wziąć pod uwagę dynamiczny rozwój motoryzacji, który generuje intensywny ruch drogowy. Mimo to liczba zabitych w wypadkach drogowych osiągnęła w 2012 roku poziom 3.571.

Wiele inicjatyw podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym było skierowanych do dzieci. Działania te skutkowały zmniejszeniem liczby wypadków i ich ofiar wśród dzieci w wieku 0-14 lat.

W 2012 roku w Polsce miało miejsce 3 679 wypadków drogowych z udziałem dzieci w wieku 0-14 lat. W zdarzeniach tych 89 dzieci poniosło śmierć, a 3 945 doznało obrażeń. W stosunku do roku 2011 roku liczba wypadków zmalała o 398 (-9,8%), rannych o 469 dzieci (-10,6 %), a zabitych – o 13 (-12,7 %). Tendencja spadkowa liczby wypadków i ich ofiar z udziałem najmłodszych zdecydowanie się utrzymuje.

Działania profilaktyczno-edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

- inicjowano politykę informacyjną w środkach masowego przekazu mającą na celu kształtowanie bezpiecznych i kulturalnych zachowań wśród uczestników ruchu drogowego. Działania medialne były prowadzone ze szczególnym nasileniem podczas akcji profilaktyczno - kontrolnych realizowanych przez policję ruchu drogowego;
- przygotowywano materiały prasowe do publikacji na stronie internetowej KGP oraz na potrzeby współpracujących z Biurem Ruchu Drogowego mediów, dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- koordynowano wzmożone działania kontrolne prowadzone na terenie całego kraju:
 - ✓ „PRĘDKOŚĆ” - ukierunkowane na egzekwowanie ograniczeń prędkości;
 - ✓ „PASY” – ukierunkowane na egzekwowanie obowiązku podróżowania w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń ochronnych do przewozu dzieci;
 - ✓ „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO” – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom oraz stosowanie się przez nich do przepisów ruchu drogowego;
 - ✓ „ALKOHOL I NARKOTYKI” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących „pod wpływem alkoholu” bądź pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu;
 - ✓ „TRUCK” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego;
 - ✓ „BUS” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości występujących w przewozie osób;
 - ✓ „BEZPIECZNY WEEKEND” - ukierunkowane na zapewnienie bezpiecznej podróży wszystkim uczestnikom ruchu drogowego w tym także dzieci, w dniach masowych wyjazdów i powrotów;
 - ✓ „BEZPIECZNE WAKACJE”, „BEZPIECZNE FERIE” – ukierunkowane na zapewnienie bezpiecznych wyjazdów rodzinnych oraz wyjazdów dzieci i młodzieży na obozy i kolonie, zapewnienie bezpieczeństwa w miejscach wypoczynku;
 - ✓ „BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY” – działania ukierunkowane na bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w rejonie szkół w okresie rozpoczęcia nauki;
- realizowano turnieje bezpieczeństwa w ruchu drogowym skierowane do dzieci i młodzieży, które znacząco przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego;
- wspierano przedsięwzięcie „Bezpieczny przejazd. Zatrzymaj się i żyj”. Program ten ma na celu poprawę bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych, w szczególności zwrócenie uwagi kierowców na bezwzględną potrzebę respektowania znaku „Stop”. W ramach wsparcia powyższych działań przedstawiciele Biura Ruchu Drogowego KGP brali udział w seminariach i konferencjach prasowych dotyczących bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych. Ponadto policjanci ruchu drogowego na terenie całej Polski, wspólnie ze Strażą Ochrony Kolei, prowadzili działania w pobliżu wytypowanych przejazdów kolejowych polegające między innymi na dyscyplinowaniu kierujących i pieszych, których zachowania stwarzały niebezpieczeństwo spowodowania wypadku;
- wspierano inicjatywę „Chroń życie, załóż odblask” - działania rozpoczęły się w listopadzie 2012 roku. Akcja skierowana była przede wszystkim do osób starszych będących pieszymi uczestnikami ruchu drogowego i prowadzona była na terenie wszystkich parafii województwa mazowieckiego. Partnerzy: Orlen (sponsor kampanii), Policja, diecezje województwa mazowieckiego. Elementy odblaskowe oraz plakaty i ich wysyłka zostały sfinansowane przez PKB Orlen. 200 tys. elementów odblaskowych, pakiety po 100 szt. trafiły do komend powiatowych/miejskich Policji, które przekazywały je parafiom, policjanci brali również udział w spotkaniach z seniorami;
- wspierano projekt „Jeżdżę z głową” - Kampania organizowana była wspólnie z Bankiem Gospodarki Żywnościowej, który był sponsorem przedsięwzięcia. Kampania była adresowana do uczniów szkół gimnazjalnych, objęła swoim zasięgiem 100 gimnazjów z miejscowości poniżej 50 tys. mieszkańców. Biuro Ruchu Drogowego KGP, wspólnie z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz Krajową Radą BRD udzieliło wsparcia merytorycznego kampanii. Jednym z elementów przedsięwzięcia było propagowanie zmian w prawie o ruchu drogowym dot. rowerzystów;
- współrealizowano przedsięwzięcie „Piłeś nie jedź” – Związek Pracodawców Polskiego Przemysłu Spirytusowego (ZP PPS), kierując się zasadą społecznej odpowiedzialności biznesu, przy wsparciu Policji przeprowadził kampanię społeczną propagującą trzeźwość wśród osób kierujących pojazdami;
- wspierano projekt „Bezpieczeństwo dla wszystkich” - Renault Polska - międzynarodowy program edukacyjny dla szkół podstawowych przeznaczony do prowadzenia zajęć z bezpieczeństwa ruchu

drogowego. Jest to największy tego rodzaju program w Europie – swoim zasięgiem obejmuje już 21 krajów na świecie, udział w nim wzięło do tej pory 9 milionów dzieci. Nieodłącznym elementem programu "Bezpieczeństwo dla wszystkich" jest doroczny konkurs o tej samej nazwie, którego głównym zadaniem jest zachęcenie dzieci do przedstawiania własnych pomysłów jak polepszyć sytuację na polskich drogach. Od 2011 roku w ramach kampanii organizowane są szkolne kluby BRD. Kampania organizowana jest od 10 lat;

- wspierano przedsięwzięcie „Klub Bezpiecznego Puchatka” – kampania ogólnopolska organizowana przez firmę Maspex Polska. Głównym celem programu jest edukacja i poprawa bezpieczeństwa dzieci, które rozpoczynają swoją naukę w szkole, a także wytworzenie u nich naturalnych sposobów unikania i reagowania na zagrożenia. W ramach tego przedsięwzięcia przy wsparciu merytorycznym Biura Ruchu Drogowego wydawane są materiały edukacyjne dla dzieci, nauczycieli i rodziców;
- aktywnie uczestniczono zarówno w inicjowaniu działań legislacyjnych z zakresu ruchu drogowego, jak również w opiniowaniu projektów prawnych oraz pracach komisji sejmowych.

STRAŻ GRANICZNA

Straż Graniczna realizując zadania z zakresu kontroli ruchu drogowego wykorzystuje uprawnienia policyjne, a także kompetencje wynikające z ustawy o Straży Granicznej, która nadaje funkcjonariuszom SG wykonującym ustawowe zadania, prawo do zatrzymywania pojazdów i wykonywania innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego. Jednostki organizacyjne SG wykonują powyższe zadania podczas kontroli granicznych, jak i wewnątrz kraju w ochronie szlaków komunikacyjnych o szczególnym znaczeniu międzynarodowym. Do głównych zadań realizowanych na drogach w zakresie rządowego programu „*Razem bezpieczniej*” należy:

- kontrola stanu technicznego pojazdów,
- kontrola uprawnień kierowców oraz dokumentów pojazdu (ubezpieczenie, badanie techniczne),
- kontrola przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez kierowców, rowerzystów i pieszych,
- kontrola legalności prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie przewozu osób,
- kontrola wykonujących przewozy drogowe pod względem przestrzegania przepisów transportu drogowego,
- prowadzenie działalności informacyjno - edukacyjnej w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego innych uczestników ruchu.

Straż Graniczna prowadziła działania samodzielnie, jak i we współpracy z innymi służbami: Policją, Służbą Celną, Inspekcją Transportu Drogowego, Żandarmerią Wojskową, Strażą Miejską. Zadania te wykonywane były w celu:

- poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, w tym przewozu dzieci w pojazdach,
- ujawniania przekroczeń dozwolonych prędkości jazdy,
- eliminowania z ruchu kierujących w stanic po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości bądź środków działających podobnie do alkoholu,
- kontroli stosowania się kierowców i pasażerów do obowiązku jazdy w pasach bezpieczeństwa oraz stosowania urządzeń do przewozu dzieci,
- sprawdzania stanu technicznego autokarów i pojazdów przewożących dzieci i młodzież.

W 2012 r. SG uczestniczyła m.in. w działaniach/akcjach: „*Bezpieczne ferie 2012*”, „*Bezpieczne wakacje 2012*”, „*Prędkość*”, „*Alkohol i narkotyki*”, „*Truck*”, „*Bus*”, „*Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego*”, „*Bezpieczny weekend*”, „*Znicz*”.

W obszarach bezpieczeństwa w ruchu drogowym SG prowadziła również działania mające na celu edukację dzieci i młodzieży w celu kształtowania świadomego i kulturalnego ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników ruchu drogowego.

ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Inspektorzy ruchu drogowego oraz dowódcy patroli ŻW prowadzili systematyczne działania patrolowe w oparciu o „Program profilaktyczny z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2008 – 2012”. W dużej mierze patrole wystawiane były wspólnie z funkcjonariuszami Policji. Głównym ich zadaniem było poprawienie stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, między innymi poprzez nakładanie sankcji na kierowców naruszających obowiązujące przepisy.

Żołnierze ŻW prowadzili szereg zajęć profilaktycznych w szkołach, przedszkolach, których celem było zapoznanie młodych uczestników z przepisami ruchu drogowego. Szczególną uwagę poświęcano zagrożeniom i konsekwencjom wynikającym z faktu braku znajomości przepisów ruchu drogowego oraz poruszaniu się rowerem bez oświetlenia, czy odblasków oraz kasków rowerowych. Żandarmi uczestniczyli w organizowanych przez Policję egzaminach na kartę rowerową, która upoważnia do samodzielnego poruszania się rowerem po drogach publicznych.

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej prowadzili również szkolenia i warsztaty w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Ponadto żołnierze ŻW zapraszani byli przez szkoły do przedsięwzięć propagujących bezpieczeństwo w ruchu drogowym. W czasie realizowanych czynności profilaktycznych żandarmi wykorzystywali między innymi symulator zderzeń do nauki zapinania pasów, symulator 3D i alkogogle, aby pokazać nie tylko kierowcom, jak na nasze zmysły wpływa alkohol lub inny środek psychoaktywny. Wszystkie symulatory są na wyposażeniu terenowych Oddziałów ŻW. Podczas tych przedsięwzięć żandarmi wydawali materiały profilaktyczne np. materiały odblaskowe takie jak: kamizelki, smycze, worki odblaskowe, koszulki.

W ramach wspólnych działań patrolowych Żandarmeria Wojskowa uczestniczyła w zintegrowanych akcjach z Policją, Strażą Graniczną i Strażą Miejską pod kryptonimami:

- „BEZPIECZNY WYJAZD”,
- „BEZPIECZNY POWRÓT”,
- „PRĘDKOŚĆ”,
- „PASY BEZPIECZEŃSTWA”,
- „ALKOHOL I NARKOTYKI”,
- „ZNICZ”,
- „BOŻE NARODZENIE I NOWY ROK”,
- „PRĘDKOŚĆ”,
- „BEZPIECZNY WEEKEND MAJOWY”,
- „ALKOHOL”, „TRZEŻWE PORANKI”,
- „PASY”,
- „NIMBUS”,
- „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO”,
- „BEZPIECZNY WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY – WAKACJE SZKOLNE”,
- „FOTELIK”,
- „TRUCK”,
- „ALKOHOL I KIEROWCA”,
- „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO”,
- „GIMBUS”,
- „SZLAK”,
- „NAUKA JAZDY”,
- „ZATRZYMAJ SIĘ I ŻYJ”.

W trakcie ww. działań wystawiono ogólnie **12 192** patrole: skontrolowano **23 144** pojazdy, nałożono **5.808** sankcji w tym **1.683** mandaty karne.

VI. Ochrona dziedzictwa narodowego

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W 2012 roku stwierdzono **1.058** przestępstw, (w roku 2011 – **1.022**), w których przedmiotem zamachu były zabytki ruchome. Z ogółu przestępstw przeciwko zabytkom, 314 zdarzeń dotyczyło dzieł sztuki plastycznej, rzemiosła artystycznego, sztuki użytkowej, pamiątek historycznych, numizmatów oraz przedmiotów upamiętniających wydarzenia historyczne (w roku 2011 – 344), zaś 635 przestępstw dotyczyło wytworów techniki, materiałów bibliotecznych, instrumentów muzycznych, wytworów sztuki ludowej i rękodzieł (w roku 2011 – 586).

Ponadto, w 2012 roku stwierdzono **109** przestępstw ściganych z art. 108 i 109 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (w roku 2011 – 92). Odnotowano również 198

przestępstw, w wyniku których nastąpiła utrata przedmiotów kultu religijnego, jednak niestanowiących w myśl definicji zabytku. Wykrywalność przestępstw skierowanych na zabór dóbr kultury narodowej w 2012 roku w kategorii:

- dzieł sztuki plastycznej, rzemiosła artystycznego, sztuki użytkowej, pamiątek historycznych, numizmatów oraz przedmiotów upamiętniających wydarzenia historyczne wyniosła 43,3% (2011 – 51,1%),
- wytworów techniki, materiałów bibliotecznych, instrumentów muzycznych, wytworów sztuki ludowej i rękodzieł wyniosła 40,3% (2011 – 35,1%),
- przestępstw ściganych z art. 108 i 109 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wyniosła 42,2% (2011 – 57,6%),
- przedmiotów kultu religijnego, nie stanowiących w myśl definicji zabytku w 2012 roku wyniosła 45,5% (2011 – 82,5%).

Od ponad czterech lat w realizacji programu „Razem bezpieczniej” poza Policją, Państwową Strażą Pożarną, państwową i kościelną służbą ochrony zabytków, biorą udział funkcjonariusze Straży Granicznej i Służby Celnej, co miało istotne znaczenie z punktu widzenia usytuowania określonych drewnianych obiektów sakralnych w strefie nadgranicznej (np. w województwie podkarpackim, lubelskim, podlaskim i lubuskim). Ze strony Policji w programie uczestniczą wyznaczeni na stałe funkcjonariusze służby kryminalnej i prewencyjnej z każdej KWP/KSP i właściwej terytorialnie komendy powiatowej (miejskiej/rejonowej) Policji. Zakres tych czynności obejmuje opracowanie dokumentacji fotograficzno-opisowej rzeczy stanowiących dobra kultury narodowej. Należy dodać, że Policja wykonuje dokumentację fotograficzno-opisową jedynie tych przedmiotów, które nie zostały wcześniej w ten sposób zinwentaryzowane przez Wojewódzkie Urzędy Ochrony Zabytków.

Czynność kontroli (oglądu) każdego obiektu dokumentowana jest w formie „Protokołu z kontroli stanu zabezpieczenia obiektu, w którym przechowywane są rzeczy stanowiące dobra kultury narodowej”. W treści tego dokumentu znajdują się adnotacje dotyczące między innymi: oceny ogólnego stanu zabezpieczenia kontrolowanego obiektu, sugestii komisji (grupy roboczej) w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia obiektu (antywłamaniowego, antynapadowego, przeciwpożarowego), możliwości społecznego wsparcia ochrony obiektu, a także instruktażu udzielonego administratorowi (zarządcy, właścicielowi) obiektu.

Z inicjatywy Biura Prewencji KGP, we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Gorzowie Wielkopolskim oraz Fundacją „Contra Crimen” odbyła się w dniach 18-19 października 2012 r. w Łagowie konferencja szkoleniowa „Nauka i technika XXI wieku na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i archeologicznego” z udziałem policyjnych koordynatorów ds. prewencji kryminalnej komend wojewódzkich Policji i Komendy Stołecznej Policji z zakresu ochrony dziedzictwa narodowego. Celem konferencji było zapoznanie z kierunkami działań przyjętymi przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk stosowanych w poszczególnych garnizonach na terenie kraju oraz wypracowanie skuteczniejszych metod zapobiegania przestępczości przeciwko dziedzictwu narodowemu.

Ponadto, w kilkunastu miastach Polski oraz w ośrodkach akademickich prezentowana była wystawa „Policja w ochronie dziedzictwa narodowego”, przygotowana przez Biuro Kryminalne i Biuro-Gabinet KGP, wraz z towarzyszącymi tej wystawie wykładami (np. Kraków, Katowice, Zakopane, Poznań, Częstochowa, Suwałki, Słupsk, Braniewo, Łagów).

STRAŻ GRANICZNA

Działania SG w obszarze *ochrony dziedzictwa narodowego* opierają się na przepisach porozumienia z dnia 3 listopada 2004 r. zawartego pomiędzy Ministrem Finansów, Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Komendantem Głównym Policji i Komendantem Głównym Straży Granicznej w sprawie *współdziałania w zwalczaniu nielegalnego wywozu za granicę lub przywozu z zagranicy zabytków*.

W ramach prac na rzecz ochrony dziedzictwa narodowego funkcjonariusze SG prowadzili działania zmierzające do ujawnienia prób wywozu z terytorium RP dóbr dziedzictwa narodowego.

Ponadto w analizowanym okresie prowadzono doraźną wymianę informacji z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków dotyczącą zdarzeń mających związek z możliwością przemytu dóbr kultury. Funkcjonariusze SG uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków o tematyce związanej z ochroną zabytków: przepisy prawa regulujące wywóz zabytków z RP, kategorie zabytków wymagające pozwolenia na wywóz z RP, wzory pozwoleń, sposoby praktycznego rozpoznawania zabytków, przeciwdziałanie nielegalnemu pozyskiwaniu zabytków ruchomych oraz wywóz pojazdów zabytkowych z RP.